

1. De Israël Allies Foundation

Deelt de ChristenUnie, net zoals de IAF, de visie dat de Israëlische bezetting van Palestina een religieus conflict betreft waaraan internationaal recht ondergeschikt is?

Nee. De ChristenUnie is niet van mening dat het internationaal recht ondergeschikt is aan een religieus conflict.

Een definitieve oplossing dient wat de ChristenUnie onderdeel te zijn van een geloofwaardig vredesproces zoals uiteengezet in ons verkiezingsprogramma:

‘We blijven pleiten voor een vredesregeling met veilige en erkende grenzen voor Israël en de erkenning door Israël van de Palestijnse aspiraties om tot een eigen staat te komen.’

2. Prijsuitreiking

Is de heer Ceder bereid afstand te doen van de *Friends of Zion*-prijs die hij uit handen van de IAF ontving tijdens de *Chairman’s Conference*? Zo nee, waarom niet? Waarom nemen CU-politici deel aan conferenties en bezoeken in Israël en Palestina die door de IAF worden georganiseerd, terwijl deze organisatie zich openlijk inzet voor annexatie van Palestijns gebied? Is de ChristenUnie bereid afstand te nemen van de IAF? Zo nee, waarom niet?

Nee. Er zitten ook een aantal aannames in de vraagstelling die niet kloppen en van slordigheid getuigen. De Friends of Zion-award is niet van de IAF, maar wordt vanuit het Friends of Zion-museum verstrekt. Op de website van dit museum staat:

“Through the Friends of Zion Award, we celebrate global leaders who embody courage, moral clarity, and unwavering commitment to Israel and the Jewish people. This prestigious honor reflects our deep gratitude to those who stand with Israel, champion shared values, and inspire generations through their faith and leadership.”

Inmiddels is deze prijs uitgereikt aan o.a. George W. Bush, King Mohammed VI van Marokko, minister-president Sjeik Mohammed bin Rasjid Al Maktoem van Verenigde Arabische Emiraten en President George M. Weah van Liberia. Het is m.i. dan ook een merkwaaardige vraag om daar afstand van te nemen.

Ik heb mijzelf als woordvoerder Buitenlandse Zaken voorgenomen verschillende perspectieven op te doen aangaande dit conflict, mede vanwege de hoge stroom aan desinformatie, om zowel een breder Palestijns als Israëlisch perspectief te verkrijgen. Al deze perspectieven, en dus ook een Israëlisch perspectief, zijn cruciaal om het conflict door de lenzen van de ander te kunnen bekijken en te begrijpen wat de ander drijft. De conferentie die ik samen met verschillende christelijke politici kon bezoeken waardoor ik contact kon komen met Israelische medeparlementariërs en beleidsmakers was een interessante aanvulling op andere gesprekken die ik eerder op de Westbank ben aangegaan. Dit omvatte o.a. ontmoetingen en gesprekken met inwoners van vluchtelingenkampen, Palestijnse politici, beleidsmakers, vredesactivisten en gemeenschapsleiders van minderheden die de Bedoeïenen en christelijke gemeenschappen ondersteunen. Het doel van al deze gesprekken bij elkaar is om te vergewissen hoe de feitelijke situatie op de grond eruit ziet en hoe een geloofwaardig pad richting een vredesproces mogelijk is. Het bood ook de gelegenheid om kritische vragen te stellen aan Israëlische collega-politici en beleidsmakers en onze eigen perspectieven op het conflict te delen.

Uit het gegeven dat ik deze gesprekken aanga kan uiteraard niet, net zoals dat ook niet op dossiers het geval is, de conclusie worden getrokken dat ik het eens ben met alle gesprekspartners of dat de partijlijn gelijkgesteld kan worden aan die van gesprekspartners. Dat geldt dus ook niet voor uitingen gedaan door mensen betrokken bij of rond IAF. Ik verwijs u voor hoe wij het conflict benaderen naar ons verkiezingsprogramma en onze inzet in de Kamer n.a.v. ingediende moties en Kamervragen (zie vraag 9.)

3. Congres 'The Trial' juli 2024 in Den Haag

Wat waren de overwegingen van de heer Ceder om aanwezig te zijn bij dit congres, waarbij onder meer door gastheer Jack van der Tang werd gesteld dat er gewerkt werd aan het "bouwen van de galgen voor de vijanden van Israël", in verwijzing naar rechters van het Internationaal Gerechtshof? Neemt de ChristenUnie afstand van dit congres en van de daar gedane uitspraken? Zo nee, waarom niet?

Ik was er kort op persoonlijke titel op uitnodiging van een gewaardeerde contact die ik al langer ken. Ik heb geen kennisgenomen van de door u genoemde leus. Ook hier wijs ik erop dat aanwezigheid geen vereenzelviging van standpunten van een ander betekent. Voor onze visie op het conflict verwijs ik u o.a. naar ons verkiezingsprogramma en ingediende en gesteunde moties en Kamervragen (zie vraag 9).

4. Christenzionisme en antisemitisme

Er bestaan wetenschappelijke en maatschappelijke analyses dat christenzionisme in essentie antisemitisch is. Zo beschrijft hoogleraar geschiedenis Yakov Rabkin dat binnen het christelijk zionisme de staat Israël vooral een rol vervult in de voorbereiding op de wederkomst van Christus (een onderwerp dat veelvuldig op het congres werd besproken), waarna het jodendom zou ophouden te bestaan. Hoe beoordeelt de ChristenUnie deze kritiek? Erkent de ChristenUnie dat er binnen christenzionistische stromingen een paradox schuilgaat: steun voor Israël, maar tegelijkertijd een visie die uiteindelijk het einde van het jodendom impliceert?

U zult dit toch echt aan theologen moeten voorleggen, niet aan de ChristenUnie. Hoe de ChristenUnie kijkt naar de staat Israël kijkt staat in ons verkiezingsprogramma omschreven. Ik kan in ieder geval stellen dat zolang ik ChristenUnie-lid ben, ik nog nooit een partijlid ben tegengekomen die een visie voor het einde van het jodendom nastreeft.

5. Dubbele maatstaven in slogans

De ChristenUnie beschouwt de leus "*From the River to the Sea*" als antisemitisch. Wat is de positie van de ChristenUnie ten aanzien van de uitspraak tijdens hetzelfde congres dat het gebied "*from the river Nile to the Euphrates*" aan Israël zal toebehoren?

De ChristenUnie vindt dat Palestijnen recht op zelfbeschikking hebben. Hoe dat eruitziet vloeit voort uit een uitkomst van een vredesproces tussen Israël en het Palestijns leiderschap, zie ons verkiezingsprogramma. Deze leus staat dus ver van hoe wij het conflict benaderen.

6. Campagne tegen UNRWA

Hoe kijkt de ChristenUnie terug op de inspanningen om UNRWA te ontmantelen, ook na de waarschuwingen van het Internationaal Gerechtshof voor een genocide en de (dreigende) hongersnood in Gaza?

Het is belangrijk dat het mandaat van UNRWA in de toekomst verandert, zodat er een duidelijke bestuurlijke situatie ontstaat voor de Palestijnen, waarbij de taken die nu belegd zijn bij UNRWA

door een bestuur op een duurzame wijze overgenomen kunnen worden. Daarbij heb ik herhaaldelijk aangegeven dat dit gefaseerd zou moeten gebeuren. Het verzoek voor een tijdelijke formele stop van financiering, i.i.g. totdat het OIOS-rapport gepubliceerd werd (<https://www.france24.com/en/middle-east/20240805-nine-unrwa-staff-members-may-have-been-involved-in-october-7-attacks>), was om uit te sluiten dat terrorisme met Nederlands geld is gefinancierd. Tegelijkertijd is ook geregeld door ons benoemd dat er voldoende humanitaire hulp naar Gaza moest gaan. Toen de opschorting door het kabinet bekend werd gemaakt was de jaarlijkse Nederlandse bijdrage aan UNRWA al overgemaakt. Toen de financiering weer officieel werd hervat was dat binnen hetzelfde begrotingsjaar; feitelijk is er dus geen financieringsstop geweest. De vermenging in de vraagstelling van aspecten zoals het stopzetten van humanitaire hulp, een toekomstige hervorming van de bestuurlijke taken van UNRWA en een mogelijke risico op dreigende hongersnood doet daarom geen recht aan de situatie.

De ChristenUnie heeft daarnaast ook tegen het aangenomen amendement gestemd dat voor een forse verlaging van financiering voor UNRWA heeft gezorgd. De ChristenUnie heeft uiteindelijk ook tegen de gehele BUHA-OS begroting gestemd, mede omdat er geen geloofwaardig tijdpad aan de afbouw van financiering aan UNRWA gekoppeld was. Als het aan de ChristenUnie had gelegen, was de financiering in ieder geval de komende tijd gecontinueerd, terwijl gekeken wordt naar een logische hervorming, zodat een duurzaam en toekomstbestendige situatie voor de Palestijnen mogelijk gemaakt kon worden.

7. Uitnodiging Sharen Haskel

Hoe beoordeelt de ChristenUnie de uitspraken van de Israëlische onderminister Sharen Haskel, bijvoorbeeld dat er “geen hongersnood” in Gaza is opgelegd, dat “UNRWA wordt bestuurd door Hamas” en dat “de VN gericht is op het ondersteunen van Hamas”? Staat de ChristenUnie achter het besluit om haar in de Kamer te ontvangen?

Opmerkingen van een andere politici zijn hun eigen rekening, ik ga niet elke uitspraak van politici over het Israël-Palestina conflict recenseren. Het was waardevol om een mede-parlementslid te horen die een Israëlisch perspectief op UNRWA kon geven om zo te begrijpen hoe Israëlische beleidsmakers naar het conflict en UNRWA kijken. Ten tijde van het bezoek van mevrouw Haskel was UNRWA nog niet verboden in Israël. Dit is een stap waar de ChristenUnie het niet mee eens is en heeft dat ook in de vorm van steun aan moties die vroegen dit besluit te heroverwegen ook zo geuit. Zoals eerder aangegeven vind ik het belangrijk dat meerdere stemmen in dit conflict gehoord worden. Zo heb ik recent ook met de heer Fletcher van OCHA gezeten en tijdens een rondetafelgesprek gesprekken met zowel met COGAT als UNRWA gevoerd.

8. Internationaal Gerechtshof

Is de ChristenUnie nog steeds van mening dat Nederland zich in de genocidezaak die Zuid-Afrika bij het Internationaal Gerechtshof heeft aangespannen achter Israël zou moeten scharen, zoals de heer Ceder op 18 januari 2024 bij motie heeft voorgesteld?

Inmiddels ligt er een tussenvonnis, wat toen nog niet het geval was. Ook is gezien het verloop van de oorlog gepaster om een neutrale rol in te nemen als stad waar het ICJ is gezeteld. Wij hebben het voorstel om ons bij Duitsland aan te sluiten na publicatie van het tussenvonnis dan ook niet meer gedaan.

9. Erkenning risico op genocide

Erkent de ChristenUnie dat er in Gaza sprake is van een genocide, of dat er ten minste een

ernstig risico op genocide bestaat, zoals door het Internationaal Gerechtshof is vastgesteld?

Het leed in Gaza is verschrikkelijk en de ChristenUnie vraagt daar regelmatig aandacht voor in de Kamer, onder andere door voorstellen om kinderen medisch te evacueren. Of de vraag of er sprake is van genocide: in juridische zin is dat een weging van het ICJ. Dat neemt niet weg dat ook Nederland een verantwoordelijkheid heeft om bij te dragen aan een snel staakt-het-vuren, het bevorderen van vrede en het stoppen van het humanitaire leed. De uitspraak van het ICJ moet worden opgevolgd. Daar hebben wij de afgelopen twee jaar dan ook tientallen voorstellen voor gedaan, gesteund en Kamervragen over ingediend. Zie onder andere:

- <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2025Z04941&did=2025D11465>
- <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2023Z18784&did=2023D45163>
- <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2024Z07789&did=2024D18030>
- <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2025/02/20/beantwoording-vragen-over-de-acute-medische-situatie-van-palestijnen-in-gaza>
- <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2025Z04938&did=2025D11461>
- <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2025Z12783&did=2025D28963>
- <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2025Z09178&did=2025D21140>
- <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2025Z07185&did=2025D16323>
- <https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2025D02221>
- https://eerstekamer.nl/9370000/1/j4nvi0xeni9vr2l_j9vvksvji1pf4wd/vmkais9wtrvs/f=/vmk9is13txys.pdf
- <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2024Z18463&did=2024D44072>
- https://www.eerstekamer.nl/behandeling/20240516/motie_van_het_lid_ceder_c_s_over/document3/f=/vmdak4gu0xsj.pdf
- <https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2023D44104>
- <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2025Z14844&did=2025D34218>
- <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2025Z14845&did=2025D34219>

- <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2025Z16670&did=2025D38612https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2025Z17150&did=2025D39997>
- <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2025Z15637&did=2025D36215>
- <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2025Z14924&did=2025D34472>
- <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2025Z14921&did=2025D34475>
- <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2025Z14922&did=2025D34474>
- <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2025Z14923&did=2025D34473>
- <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2025Z14920&did=2025D34476>
- <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2025Z15357&did=2025D35527>
- <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2025Z15312&did=2025D35452>
- <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2025Z15300&did=2025D35438>

<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2025Z12659&did=2025D28792>

Ik hoop dat ik u hierbij voldoende heb geïnformeerd.